

ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSI SZABÁLYZATA

**A VAY ÁDÁM GIMNÁZIUM, MEZŐGAZDASÁGI SZAKKÉPZŐ ISKOLA ÉS
KOLLÉGIUM INTÉZMÉNYBEN**

BAKTALÓRÁNTHÁZA NAMÉNYI ÚT 7.

Hatályba lépés napja: 2013. október 29.

TARTALOM

Bevezetés	-----	3. oldal
I. A minősítés és az értékelés fogalma	-----	4. oldal
1. Alapfogalmak	-----	4. oldal
2. A minősítés szabályai	-----	4. oldal
3. A minősítés végrehajtásáért való felelősség	-----	7. oldal
II. Az eszközök értékelésének szabályai	-----	7. oldal
1. Az eszközök értékelésére vonatkozó közös szabályok	-----	7. oldal
2. Bekerülési érték	-----	8. oldal
3. Az előzetesen felszámított általános forgalmi adó besz. esetei	-----	11. oldal
4. A bekerülési értébe beszámító kiadások megosztása	-----	11. oldal
5. A térítésmentes munkával létrehozott eszközök	-----	11. oldal
6. A követelés fejében átvett eszközök értékelése	-----	12. oldal
7. Csere útján szerzett eszközök értékelése	-----	12. oldal
8. A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés	-----	12. oldal
9. Értékcsökkenés elszámolása	-----	12. oldal
10. Az egyes eszközcsoportok értékelésének különös szabályai	-----	14. oldal
1. Eszközök	-----	14. oldal
2. Források	-----	22. oldal
3. Dokumentumok	-----	25. oldal
4. Értékeléssel kapcsolatos határidők	-----	26. oldal
III. Záró rendelkezések	-----	26. oldal

BEVEZETÉS

Az Eszközök és Források Értékelési Szabályzatának (továbbiakban: szabályzat) elkészítésének célja, hogy a számvitelről szóló többször módosított 2000. évi C. törvény (továbbiakban: Szt.), valamint az Államháztartás költségvetési szervei beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló többször módosított 249/2000. (XII. 24.) Kormányrendeletben (továbbiakban: Áhszr.) rögzített előírások alapján meghatározásra kerüljenek azok az értékelési elvek, módszerek, amelyekkel a **Vay Ádám Gimnázium, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium 4561 Baktalórántháza Naményi út 7.** szám alatti intézmény (továbbiakban: intézmény) az eszközeinek és forrásainak mérlegértékét megállapítja.

Az értékelésnél a vállalkozás folytatásának elvéből kell kiindulni, ha ennek az érvényesülését eltérő rendelkezés nem akadályozza, illetve ellentmondó körülmény, tényező nem áll fenn.

Az értékelési szabályzat a következő témákhoz kapcsolódóan tartalmaz előírásokat:

- A mérlegben szereplő eszközök értékelésének általános szabályához;
- Az eszközök bekerülési értékének tartalmához;
- Térítésmentesen átvett eszközök, ajándékként kapott eszközök, a többletként fellelt eszközök, valamint a követelések fejében átvett eszközök értékeléséhez;
- Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek forintértékének meghatározásához;
- Az egyes eszközök értékeléséhez;
- Az egyes források értékeléséhez.

A szabályzat összeállítása során figyelemmel kell lenni a Számviteli Politika előírásaira, valamint a következetesség, a lényegesség és a világosság elvére is.

Az Áhszr. előírásai alapján a mérlegben kimutatott eszközöket és forrásokat értékelni kell, mely értékelés a mérlegtételek valódiságát biztosítja.

Az intézmény eszközeit és forrásait:

- a szabályzatban foglaltak szerint minősíti,
- az itt leírt értékelési elvek szerint veszi fel a nyilvántartásokba,
- a mérlegben a – Leltározási-, Leltárkészítési, Hasznosítási és Selejtezési Szabályzatban leírtak szerint – leltározással, egyeztetéssel végrehajtott ellenőrzés után, a szabályzatban foglaltak szerint egyedi értékelés után szerepelteti. Csoportos értékelés csak az e szabályzatban foglaltak szerint lehetséges.

A szabályzat, illetve ezzel együtt az értékelési elvek, módszerek csak akkor változtathatóak meg, ha a változtatást előidéző tényezők tartósan – legalább egy éven túl – jelentkeznek, és emiatt a változás állandónak, tartósnak minősül. Ez esetben a változtatást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat a kiegészítő mellékletben részletezni kell.

A szabályzat főbb irányainak meghatározásáért, valamint annak végrehajtásáért, elkészítéséért, szükség szerinti módosításáért a gazdasági vezető a felelős.

I. A MINŐSÍTÉS ÉS AZ ÉRTÉKELÉS FOGALMA

1. ALAPFOGALMAK

Minősítés: döntés az adott eszköz, befektetett eszközök illetve a forgóeszközök, azon belül az egyes eszközcsoportok közé való besorolásáról, továbbá a kötelezettségeknek a mérleg hosszú- vagy rövidlejáratú kötelezettségek közé való elhelyezéséről.

Értékelés az eszközök és kötelezettségek:

- könyvviteli nyilvántartásba vételekor alkalmazott értékének és
- az éves beszámoló mérlegbe kerülő értékének a meghatározását jelenti.

2. A MINŐSÍTÉS SZABÁLYAI

2.1 Az eszközök minősítésének szabályai

Az eszközök befektetett eszközzé vagy forgóeszközzé történő minősítését kizárólag az eszköz használhatósága, rendeltetése, továbbá a tervezett használati idő alapján szabad meghatározni. Az egy éven túl használatos eszközöket a befektetett, az egy évnél rövidebb ideig használandó eszközöket pedig a forgóeszközök közé kell besorolni.

Amennyiben az eszközök használata, rendeltetése a besorolást követően megváltozik, mert az eszköz a tevékenységet, a működést tartósan már nem szolgálja vagy fordítva, akkor azok besorolását meg kell változtatni; a befektetett eszközt át kell sorolni a forgóeszközök közé vagy fordítva.

2.1.1. Immateriális javak minősítése

Az immateriális javak között kell kimutatni az alapítás-átszervezés aktivált értékét, a kísérleti fejlesztés aktivált értékét, a vagyoni értékű jogokat - az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok kivételével -, a szellemi termékeket (ideértve a használatba nem vett kis értékű szellemi termékek aktivált értékét is), az immateriális javakra adott előlegeket, továbbá az immateriális javak értékhelyesbítését.

Az intézmény a minőségbiztosítási rendszer bevezetésével kapcsolatos tevékenység kiadásait – a Számviteli politikában meghatározottak szerint - nem az alapítás-átszervezés aktivált értékeként veszi figyelembe, hanem a dologi kiadások között számolja el.

A 100 ezer forint egyedi bekerülési (beszerzési és előállítási) érték alatti (kis értékű) vagyoni értékű jogok, szellemi termék bekerülési értéke beszerzéskor – a Számviteli politikában foglaltaknak megfelelően - dologi kiadásként egy összegben elszámolható. A költségvetési év végéig használatba nem vett kis értékű szellemi termékeket aktiválni kell és a mérlegben be kell mutatni.

Immateriális javak közé csak a tartós, egy évnél hosszabb feladatellátást szolgáló nem materiális eszközök vehetők fel, értékhatárra való tekintet nélkül. A 100 ezer Ft. egyedi bekerülési érték alatti vagyoni értékű jogok és szellemi termékek – az intézmény Számviteli politikájában leírtak szerint - a beszerzéskor dologi kiadásként elszámolhatók. A 100 ezer Ft-os értékhatár valamennyi aktiválandó kiadással együtt értendő: pl. le nem vonható áfa.

Az egy évnél rövidebb ideig használatos szoftverek bekerülési értékét - értékhatártól függetlenül - dologi kiadásként kell elszámolni. Pl.: egy eseti, egy évnél rövidebb ideig tartó alkalmazás céljára beszerzett számítógépes program. Szintén a dologi kiadások között kell elszámolni az évenkénti szoftverfrissítéseket, illetve egy évig használható szoftver verziók bekerülési értékét.

A vagyoni értékű jogok közé kell sorolni azokat a szoftvereket, amelyeknek az intézmény csak a használati jogát, felhasználói jogát szerezte meg, pl. Windows, stb.

A szellemi termékek közé kell sorolni azokat a szoftvereket, amelyeknek az intézmény a tulajdonjogát szerezte meg, pl. egyedileg készített szoftverek.

2.1.2 Tárgyi eszközök és a vásárolt készletek minősítése

Tárgyi eszközzé az egy évnél hosszabb ideig használható és használatra tervezett eszközöket kell egyedileg minősíteni. A 100 ezer Ft egyedi bekerülési érték alatti tárgyi eszközök - a szervezet Számviteli politikájában leírtak szerint - a beszerzéskor dologi kiadásként elszámolhatók. A 100 ezer Ft-os értékhatár valamennyi aktiválandó kiadással együtt értendő: pl. le nem vonható áfa, szállítási költség, stb.

A költségvetési év végéig használatba nem vett kis értékű tárgyi eszközöket a mérlegben a beruházások között kell kimutatni.

Azokat az eszközöket, amelyek több, külön-külön nem működtethető, de egymással cserélhető, össze nem épített darabból állnak, egyedileg kell forgóeszközzé vagy tárgyi eszközzé (kis értékű tárgyi eszközzé) minősíteni. Jellemzően a számítástechnikai eszközök esetében a számítógépet, a monitort, a billentyűzetet önállóan kell minősíteni.

Azokat a tárgyasult eszközöket, amelyek a tevékenységet egy évnél rövidebb ideig szolgálják, beszerzéskor a dologi kiadások között, készletbeszerzésként kell elszámolni. A mérlegben csak a raktári új készletek értéke szerepelhet.

Az immateriális javak és tárgyi eszközök állománynövekedését követően az eszközt az intézménynek üzembe kell helyeznie. Ezen üzembe helyezés dokumentuma az állományba vételi bizonylat.

A beszerzett, üzembe helyezett immateriális javak és tárgyi eszközök állományba vételének, illetve az üzembe helyezést követően az értékcsökkenés elszámolásának nem feltétele az, hogy az adott eszköz beszerzéséről a beruházási szállító által kiállított és megküldött számlát akár részben, akár egészben kiegyenlítse az intézmény. Az állományba vétel feltétele az, hogy az adott eszközt rendeltetésszerűen használatba vegyék, üzembe helyezzék.

Amennyiben az eszköz üzembe helyezése megtörtént, de a számla, a megfelelő bizonylat nem érkezett meg, a fizetendő összeget az illetékes adóhatóság nem állapította meg, és ezért a pénzügyi rendezés sem teljesülhetett, akkor az adott eszközt a rendelkezésre álló dokumentumok (szerződés, piaci információ, jogszabályi előírás) alapján kell meghatározni és legkésőbb a negyedévet követő hó 15-ig állományba venni. Az így meghatározott érték és a későbbiekben ténylegesen fizetett összeg közötti különbözettel a bekerülési értéket a későbbiekben ténylegesen fizetett összeg közötti különbözettel a bizonylatok kézhezvétele időpontjában akkor kell módosítani, ha a különbözet összege az adott eszköz értékét jelentősen módosítja. Jelentősnek tekintendő, ha a különbözet meghaladja az eszköz értékének 10%-át, vagy az 50 000 Ft-ot.

A mérlegben kimutatott értékeket leltárral kell alátámasztani. A leltározás végrehajtására vonatkozó konkrét szabályokat a Leltározási és Leltárkészítési Szabályzatban kell rögzíteni.

2.1.3 Befektetett pénzügyi eszközök minősítése

A befektetett pénzügyi eszközök esetében a minősítést minden esetben a befektetési cél - tartós vagy nem tartós - határozza meg.

A befektetett pénzügyi eszközök és értékpapírok közül:

- befektetett pénzügyi eszközzé kell minősíteni azokat a tulajdoni részesedést jelentő befektetéseket, amelyek vásárlásának célja a tartós jövedelemszerzés (osztalék, kamat) vagy az adott gazdasági társaságban befolyásolási lehetőség elérése. A tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok (államkötvények, egyéb kötvények) közül pedig azokat, amelyek lejáratá, beváltása a költségvetési évet követő évben még nem esedékes, és vezetői döntés szerint nem is kerülnek beváltásra,
- forgóeszközként kell kimutatni az eladásra vásárolt kötvényeket, részvényeket és egyéb értékpapírokat, továbbá a befektetett pénzügyi eszközök között kimutatott értékpapírok közül azokat, amelyek lejáratá, beváltása a költségvetési évet követő évben esedékes,
- az adott kölcsönök közül az éven túli követelések törlesztő részleteit a befektetett pénzügyi eszközök, a költségvetési évet követő évben esedékes összegeket a forgóeszközök között kell a mérlegben kimutatni,
- a hosszulejártú bankbetétek közül a költségvetési évben lejáró betétet a forgóeszközök, a költségvetési évet követő év(ek)ben lejáró összegeket a befektetett pénzügyi eszközök között kell a mérlegben kimutatni,
- a kötelezettségek közül a költségvetési évet követő évben esedékes törlesztő részleteket a rövid-, az azon túl esedékes összegeket pedig a hosszulejártú kötelezettségek között kell a mérlegben szerepeltetni.

2.1.4. Üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök minősítése

Üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközként kell kimutatni azokat az intézmény tulajdonában levő eszközöket, amelyeket nem saját maga üzemeltet, hanem azok üzemeltetését, működtetését, kezelését más szervezetre bízta.

Az üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba adott eszközök értéke a tárgyi eszközök állományba vételekor megállapított - értékcsökkenéssel csökkentett - bekerülési (beszerzési, előállítási) érték.

2.1.5. A követelés fejében átvett eszközök minősítése

A követelés fejében átvett eszközök minősítésére is az előzőekben leírt szabályok vonatkoznak. Amennyiben az intézmény követelése fejében eszközt - beleértve az ingatlanokat is - vesz át, a minősítés a várható használati időtől függően:

- ha valamely tevékenységhez tartósan használatra kerül, a befektetett eszközök,
- ha egy éven belüli használatra vagy értékesítésre kerül, a forgóeszközök közé kell felvenni.

3. A minősítés végrehajtásáért való felelősség

Az eszközök tárgyi eszközök vagy forgóeszközök közé történő besorolását elsősorban a pénzügyi forrás meghatározásával egyidejűleg kell végrehajtani.

Térités nélküli átvételkor és egyéb esetekben a minősítés végrehajtása a gazdasági vezető feladata. A minősítések helyességéért, szabályszerűségéért a gazdasági vezető a felelős.

II. AZ ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉNEK SZABÁLYAI

1. Az eszközök értékelésére vonatkozó közös szabályok

Felújítás, karbantartás fogalma

Az Szt. előírásainak megfelelően a tárgyi eszközök esetében külön kell minősíteni a felújítási és karbantartási kiadásokat. A minősítés elvégzése kötelező, mivel kihatással van a tárgyi eszközök értékére és értékcsökkenésére.

Az Szt. alkalmazásában:

- **Felújítás:** az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló időszakonként visszatérő olyan tevékenység, amely mindenképpen azzal jár, hogy az adott eszköz élettartama megnövekszik, eredeti műszaki állapota, teljesítőképessége megközelítően vagy teljesen visszaáll, az előállított termékek minősége vagy az adott eszköz használata jelentősen javul és így a felújítás pótlólagos ráfordításából a jövőben gazdasági előnyök származnak. Felújítás és korszerűsítés az is, ha a korszerű technika alkalmazásával a tárgyi eszköz egyes része az eredetitől eltér, megoldásával vagy kicserélésével a tárgyi eszköz üzembiztonságát, teljesítőképességét, használhatóságát vagy gazdaságosságát növeli.

A tárgyi eszközt akkor kell felújítani, amikor folyamatosan, rendszeresen elvégzett karbantartás mellett a tárgyi eszköz oly mértékben elhasználódott (szerkezeti elemei elöregedtek), amely elhasználódottság már a rendeltetésszerű használatot veszélyezteti.

Nem felújítás az elmaradt és felhalmozódó karbantartás egy időben való elvégzése, függetlenül a kiadások nagyságától.

- **Karbantartás:** a használatban lévő tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási tevékenység, ideértve a tervszerű megelőző karbantartást, a hosszabb időszakonként, de rendszeresen visszatérő nagyjavítást, és mindazon javítási, karbantartási tevékenységet, amelyet a rendeltetésszerű használat érdekében el kell végezni, amely a folyamatos elhasználódás rendszeres helyreállítását eredményezi.

Piaci érték meghatározása

Azokban az esetekben, amikor az értékelés forgalmi, piaci értéken történik, a forgalmi, piaci érték:

- Új eszközöknél az azonos vagy hasonló rendeltetésű, használati értékű, minőségű és árfekvésű eszköz katalógusokban, árlistákban szereplő, illetve bolti ára. Amennyiben jelentős eltérés tapasztalható az egyes forgalmazók által alkalmazott árak között, ezek átlagát kell forgalmi értéknek tekinteni. Előzőek hiányában forgalmi érték a jogosítvánnyal rendelkező vagyoneértékelő által meghatározott érték, ha az eszköz egyedi értéke, vagy mennyisége jelentős nagyságrendű. Jelentős a nagyságrend, ha az eszköz egyedi értéke vagy az eszközök összértéke várhatóan eléri a 100 000 Ft-ot. Ezen értékhatár alatt forgalmi érték a becsült érték.
- Használt eszközöknél a használtcikk kereskedők által alkalmazott eladási ár, ennek hiányában a vagyoneértékelő által meghatározott vagy a becsült érték, az új eszközöknél említett feltételekkel.

Az intézmény az Áhszr-ben biztosított lehetőséggel élve az értékhelyesbítés és visszairás szabályait nem alkalmazza.

2. A bekerülési érték tartalma

Bekerülési érték:

Az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tételek együttes összege. A bekerülési (beszerzési) érték az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételárat, továbbá az eszköz beszerzésével, üzembe helyezésével, raktárba történt beszállításával kapcsolatban felmerült szállítási és rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési, közvetítő tevékenység ellenértékét, díjait, a beszerzéshez kapcsolódó adókat foglalja magában.

- Vételár: a belföldi szállítónak a megrendelés szerinti termék szállításáért, illetve a szolgáltatás nyújtásáért számlázott és a költségvetési szerv által elfogadott és kiegyenlített forintérték.
- Szállítási és rakodási költségek: hozzárendelhető a szállítási és rakodási költség a bekerülési értékhez, ha az egy adott eszköz beszerzése során merült fel. Amennyiben több eszközfeleség beszállítása történik egyszerre, akkor a szállítási és rakodási költséget a dologi kiadások között kell kimutatni. Ebben az esetben a szállítási költség nem képezi a bekerülési érték részét.
- Alapozási, szerelési költségek: e tétel alatt a tárgyi eszköz üzembe helyezéséhez, rendeltetészerű használatba vételéhez nélkülözhetetlen alapozási és szerelési munkák költségeit kell érteni. Ezek általában építőipari (esetenként ipari) szolgáltatások számlázott díjai, amelyek a lealapozott, beszerelt tárgyi eszköz bruttó értékét növelik. Itt az egyedi tárgyi eszközhöz való hozzárendelés egyértelmű.
- Beszerzéshez kapcsolódó adók, vámköltségek: amennyiben a beszerzéshez kapcsolódóan fogyasztási adót kell fizetni, akkor a fizetett adó összegével az eszköz beszerzési árát növelni kell.

- A kiszabott vámot, vám áfát a vámhatóság írásbeli határozatban közli. A vámösszeg ezen határozat alapján az eszközhez hozzárendelhető, a vámösszeget a vám megfizetésekor kell elszámolni.

A bekerülési (beszerzési) érték részét képezi - az előzőkön túl - az eszköz beszerzéséhez szorosan kapcsolódó

- illeték /vagyonyszerzés (ajándék, öröklés, adásvétel, csere után járó) illetve/,
- az előzetesen felszámított, de le nem vonható általános forgalmi adó,
- a jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díj,
- az egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díj (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj).

A bekerülési (beszerzési) értéknek nem része a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó. A beruházáshoz kapcsolódó, véglegesen kapott támogatás összege nem csökkenti az eszköz bekerülési (beszerzési) értékét.

A bekerülési (beszerzési) érték részét képezi továbbá:

- az eszköz beszerzéséhez, előállításához közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel, kölcsön
- a hitel felvétele előtt fizetett - a hitel, a kölcsön feltételként előírt - bankgarancia díja
- szerződésben meghatározott, a hitel igénybevétele miatt fizetett kezelési díj, folyósítási jutalék, a hitel igénybevételeig felszámított rendelkezésre tartási jutalék, szerződés közjegyzői hitelesítésének díja,
- a hitel felvétele után az eszköz üzembe helyezéséig, raktárba történő beszállításáig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) kamat,
- a beruházás tervezés, a beruházás előkészítés, a beruházás lebonyolítás, az új technológia elsajátítás (a betanítás) díjai, közvetlen költségei.

A bekerülési (beszerzési) értékben elszámolt kamat összegét csökkenti a beruházásra adott előleg után, annak elszámolásáig, a beruházásra elkülönített pénzeszköz után, annak felhasználásáig kapott kamat összege.

Az eszköz értékét növelő bekerülési (beszerzési) értéknek kell figyelembe venni az eszköz használati értékét növelő munkafolyamatok, illetve megmunkálás ellenértékét jelentő bér munkadíjat is.

A saját előállítású eszközök és nyújtott szolgáltatások bekerülési értéke

Az eszköz előállítási értékének részét képezik azok a költségek, amelyek

- az eszköz (termék) előállítása, üzembe helyezése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, átalakítása, eredeti állagának helyreállítása során közvetlenül felmerültek,
- az előállítással bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak,
- az eszközre (termékre) megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.

Az eszközök előállítása során felmerült költségként kell figyelembe venni:

- a közvetlen anyagköltséget,
- a közvetlen bérköltséget,
- a közvetlen bérek járulékait,
- az egyéb közvetlen költséget (szállítási és rakodási költsége, közvetlen gépköltség).

Az előállítási költségek közé tartoznak azok az adott eszközzel közvetlen kapcsolatba hozható, az előállításához kapcsolódó általános költségek arányos összegei is, amelyek az adott termékre megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók.

Ilyenek:

- gépköltségek,
- kamatköltségek,
- egyéb általános költségek.

Az elvégzett, a nyújtott, a teljesített szolgáltatás bekerülési (előállítási) értékét az önköltség számítási szabályzat szerint kell megállapítani és dokumentálni.

A befejezetlen, ki nem számlázott szolgáltatás előállítási költségét befejezetlen termelésként kell a könyvekben tárgynegyedév végén nyilvántartásba venni, majd a negyedéves mérlegjelentés elkészítését követően kivezetni.

Importbeszerzés értéke

a.) Ha az importbeszerzés **ellenértékének kiegyenlítése** számla lapján **forintban történik**, akkor a számla szerinti - levonható általános forgalmi adót nem tartalmazó – forint érték az importtermék, illetve az importszolgáltatás értéke.

b.) Ha az importbeszerzés **ellenértékének kiegyenlítése** számla alapján **devizában, valutában történik**, akkor a számla szerinti - levonható általános forgalmi adót nem tartalmazó - devizának, valutának, az importbeszerzéskor, az importszolgáltatás igénybevételekor (teljesítéskor) érvényes, a számviteli politikában meghatározott árfolyamon átszámított forintértéke az importtermék, illetve az importszolgáltatás értéke.

Importbeszerzésként kell elszámolni az eszközöknek külföldről történő beszerzését (termékimport), továbbá azt a belföldön, illetve külföldön igénybe vett, külföldiek által nyújtott szolgáltatásokat, amelyeknél a szolgáltatást nyújtó gazdasági tevékenységének székhelye, illetve állandó telephelye, ezek hiányában lakóhelye, szokásos tartózkodási helye külföldön van (szolgáltatásimport), függetlenül attól, hogy az ellenértéket devizában, valutában, exportáruval, exportszolgáltatással, vagy külkereskedelmi szerződésben meghatározott forintszámláról forintban kerül kiegyenlítésre.

Az importbeszerzés elszámolása szempontjából külföld a Magyar Köztársaság államhatárán kívüli terület.

A köz- és magánvámraktárból történő beszerzés a vámjogról, a vámeljárásról, valamint a vámigazgatásról szóló törvényben rögzített feltételek szerint minősül importbeszerzésnek.

Nem minősül importbeszerzésnek

- az exportértékesítéshez kapcsolódóan a magyar határállomás és a külföldi rendeltetési hely közötti útszakaszra jutó – egyébként szolgáltatásimportnak tekintendő – devizában, valutában vagy forintban számlázott, fizetett szállítási és rakodási-raktározási díj, valamint
- a vámszabad- és a tranzitterületen levő vállalkozótól történő közvetlen beszerzés.

3. Az előzetesen felszámított általános forgalmi adó beszámításának esetei

Az Szt. és Áhszr. szerint a bekerülési értéknek csak a le nem vonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó része, a levonható áfa nem.

Ennek megfelelően:

- az immateriális javak és tárgyi eszközök beszerzésénél, felújításánál és beruházásnál (a továbbiakban együtt beruházás) a pénzforgalmi tétel könyvelése során az előzetesen felszámított áfa minden esetben a 18. számlacsoportba kerül. A megfelelő állományi számlára (a tőkeváltozással szemben):
  - amennyiben a mindenkor érvényes áfa törvény tételes szabályai szerint az előzetesen felszámított áfa, nem levonható, az állományba vétel áfával növelt bruttó értéken történik (pl. személygépkocsi),
  - amennyiben a beruházás (beszerzés) részben vagy egészben tárgyi adómentes tevékenységhez történt, az állományba vétel az előzetesen felszámított áfával növelt (bruttó értéken) történik, mivel az intézmény nem él az arányosítás lehetőségével,
  - amennyiben a beruházás (beszerzés) kizárólag adóköteles tevékenység érdekében történt (az áfa teljes egészében levonható), az állományba vétel áfa nélküli, nettó értéken történik.
- Az előző szabályokat a fordított adós ügyleteknél is alkalmazni kell.
- Készletek beszerzésekor az előzetesen felszámított áfát az 56. számlacsoport számlatükörben meghatározott számlájára kell könyvelni, a megfelelő készletbeszerzés kiadási számlára az áfa nélküli érték kerül.
- Egyéb kiadásoknál (pl. szolgáltatások) az előzetesen felszámított áfa szintén az 56. számlacsoportban kerül elszámolásra, további értékelés nincs.

4. A bekerülési értébe beszámító kiadások megosztása

A bekerülési érték meghatározása során a bekerülési érték részét képezik az eszközbeszerzéséhez közvetlenül kapcsolódó hitellel összefüggő kiadások.

A hitelből megvalósított beruházások esetében a hitelből megvalósított (beszerzett) eszköz bekerülési értékének csak az üzembe helyezéskor ténylegesen felmerül (a pénzügyi eszköz megfizetett) hitelkamat a része, az üzembe helyezés után fizetett kamatot dologi kiadásként kell elszámolni.

5. A térítésmentes (társadalmi) munkával létrehozott eszközök, továbbá az ajándékként kapott és a többletként fellelt (leltári többlet) eszközök értékelése

A térítésmentes (társadalmi) munkával létrehozott eszközöket, továbbá az ajándékként, kapott és a többletként fellelt (leltári többlet) eszközöket (a befektetett pénzügyi eszközök kivételével) az állományba vétel időpontjában érvényes forgalmi (piaci) értéken kell értékelni. A térítésmentesen (visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszközöket piaci értékén kell felvenni.

Amennyiben az eszköz térítés nélküli átadás-átvétele államháztartási szervek között történik, az átvevő költségvetési szervnek az adott eszközt az átadó által közölt – az átadó könyveiben szereplő – bruttó értéken kell nyilvántartásba venni. Ezzel egyidejűleg az átvevőnek az eszköz

átadás időpontjáig – az átadónál időarányosan – elszámolt értékcsökkenés összegét is nyilvántartásba kell venni.

Az előzőek értelmében tehát, amennyiben az átadás év közben történik, és az átadott eszköz értékcsökkenési leírását az átadó az átadás időpontjáig időarányosan elszámolta, csak az átvétel napjától számított időarányos értékcsökkenési leírást kell elszámolni.

Ha az átvétel az államháztartás szervezeti körön kívülről történik:

- az átadó által közölt nettó értéken (bruttó érték és értékcsökkenés különbözetet), legfeljebb piaci értéken,
- ennek hiányában forgalmi (piaci) értéken (ez lesz a bruttó érték, az értékcsökkenés elszámolása az átvételkor kezdődik)

kell a nyilvántartásokba felvenni. Ha az átadás év közben történik, és az átadott eszköz értékcsökkenési leírását az átadó az átadás időpontjáig időarányosan elszámolta, a negyedév végén csak az átvétel napjától számított időarányos értékcsökkenési leírás számolható el. Amennyiben az átadó által közölt érték bizonyíthatóan magasabb, mint az eszköz használati fokának megfelelő ismert forgalmi, piaci érték, az eszközt a piaci értéken kell nyilvántartásba venni.

6. A követelés fejében átvett eszközök értékelése

Követelés fejében átvett eszközt bekerülési (beszerzési) értéken megállapodás, csereszerződés, vagyonfelosztási javaslat szerinti (számlázott, bizonylatolt) értéke, ennek hiányában a kiváltott követelés értékével egyező értéken kell a nyilvántartásokba felvenni. Az általános forgalmi adó bekerülési értékben való figyelembevételére az általános szabályok vonatkoznak.

7. Csere útján szerzett eszközök értékelése

Csere útján beszerzett eszköz bekerülési (beszerzési) értéke az eszköz csereszerződés szerinti értéke, a cserébe adott eszköz eladási ára.

8. A gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés névértéke fejében a jegyzett tőke leszállításakor illetve jogutód nélküli megszűnésekor átvett eszközök értékelése

- a gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés névértéke fejében a jegyzett tőke leszállításakor (ideértve a tőkeleszállítással egyidejűleg végrehajtott, a leszállított jegyzett tőkével arányos jegyzett tőkén felüli saját tőke kivonást is) átvett eszköz bekerülési értéke a gazdasági társaság által közölt, illetve számlázott értéken,
- a gazdasági társaság jogutód nélküli megszűnése esetén pedig a vagyonfelosztási javaslat szerinti értéken történik.

9. Értékcsökkenés elszámolása

Terv szerinti értékcsökkenés

Az üzembe helyezett, használatba vett immateriális javak és a tárgyi eszközök – ide értve a kezelésre, üzemeltetésre átadott és a koncesszióba adott, vagyonkezelésbe vett eszközöket is - bruttó értékének a negyedév utolsó napján meglévő állománya után az Áhszr-ben előírt leírási

kulcsok alkalmazásával negyedévente értékcsökkenést kell elszámolni. Az értékcsökkenés elszámolásának alapja az eszköz bekerülési (bruttó értéke). Az Áhszr-ben szereplő éves leírási kulcsokat időarányosan (negyedév) kell figyelembe venni, de valamennyi, az adott negyedév utolsó napján állományban levő, használatba vett eszköz után a teljes negyedévi értékcsökkenést el kell számolni, időarányosítani nem lehet.

Kivétel ez alól a térítés nélküli átadás - átvétel, amikor az átadónak az átadás hónapjának utolsó napjáig, az átvevőnek az átvételt követő hónap első napjától kell az értékcsökkenést időarányosan elszámolnia. Amennyiben az eszközön értéknövelő beruházás (átalakítás, bővítés, stb.) vagy felújítás történik, az értékcsökkenés alapja a beruházás, felújítás aktiválását magában foglaló negyedévtől kezdődően a beruházás, felújítás értékével növelt bruttó érték. Ez vonatkozik a teljesen 0-ra leírt eszközökön végzett értéknövelő munkák esetére is, az értékcsökkenés elszámolásának alapja a beruházás, felújítás értékével növelt bruttó érték.

Tenyészállatok között kell kimutatni azon állatok értékét, melyek tenyésztés és tartása során leválasztható terméket, szaporulatot termelnek és tartási költségek fedezetét az említett termékek értékesítése, vagy egyéb (igateljesítmény, őrzési feladat, lovagoltatás stb.) hasznosítás biztosítja, függetlenül attól, hogy azok meddig szolgálják a tevékenységet.

A negyedév utolsó napján elszámolt értékcsökkenéssel együtt számoljuk el az értékcsökkenést akkor, ha már nem marad meg egy negyedévi értékcsökkenés.

Értékelésük: beszerzési áron, vagy előállítás közvetlen önköltségen, attól függően, hogy beszerzése, vagy saját előállításon alapul.

Immateriális javak esetében, ahol a szerződés más időtartamot jelöl meg, mint a leírási kulcsok alapján számított használat, ott a várható használati időt a szerződés szerint kell meghatározni, ennek megfelelően kell a leírási kulcsot megállapítani.

Az értékcsökkenés elszámolásánál alkalmazandó leírási kulcsok, az értékcsökkenés megállapítása

Az értékcsökkenést a bekerülési (beszerzési vagy előállítási) érték alapján számítva a következők szerint kell megállapítani

a) alapítás-átszervezés, illetve kísérleti fejlesztés aktivált értéke	20 %
b) vagyoni értékű jogok	16 %
c) szellemi termékek	33 %
d) épületek és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	2 %
e) építmények és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	3 %
f) ültetvények	10 %
g) gépek, berendezések és felszerelések, kivéve számítástechnikai és ügyvitel technikai eszközöket	14,5 %
h) számítástechnikai és ügyvitel technikai eszközök	33%,
i) járművek	20%,
j) veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek	2%,
k) bányaművelésre igénybe vett földterület	5%.

Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés a földterület, a telek (a bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek kivételével), az erdő, a

képzőművészeti alkotás, a régészeti lelet, az állami készletek, tartalékok bekerülési (beszerzési) értéke után és az üzembe nem helyezett beruházásoknál, valamint a már teljesen (0-ig) leírt immateriális javaknál, tárgyi eszközöknél.

Nem szabad terv szerinti értékcsökkenést elszámolni az olyan eszközknél (többek között az olyan kép- és hangarchívumnál, műemléki védettségű épületnél, egyéb gyűjteménynél), amely értékéből a használat során sem veszít, illetve amelynek értéke – különleges helyzetéből, egyedi mivoltából adódóan – évről évre nő.

Az intézmény vállalkozási tevékenységet nem végez, ezért a vegyes használatú eszközök értékcsökkenésének elszámolására, megosztására (az alaptevékenység és a vállalkozási tevékenység között) a szabályzat nem tartalmaz előírásokat.

Terven felüli értékcsökkenés

Az intézmény alkalmazza az Áhsz. 30. §-ának (10) bekezdését, így az év végi piaci értéken való értékeléssel nem kíván élni, mert a számviteli politikájában úgy döntött, hogy az immateriális javakat és a tárgyi eszközöket az Áhszr. 30. § (2)-(6) bekezdésében előírt leírási kulcsok alapján számított teljes időtartam alatt használni fogja, így mindaddig, amíg e döntését meg nem változtatja, ezen eszközök tekintetében a terven felüli értékcsökkenés elszámolásánál az Szt. 53. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltakat az eszközök év végi értékelése során nem alkalmazza.

Terven felüli értékcsökkenést kell továbbá elszámolni abban az esetben, ha a tárgyi eszköz állagában jelentős károsodás történt, illetve fizikai elhasználódottsága meghaladja a Számviteli politikában rögzített mértéket (könyv szerinti érték 50%-át).

A vagyoni értékű jogoknál, szellemi termékeknél terven felüli értékcsökkenést kell elszámolni abban az esetben, ha

- az immateriális jószág, könyv szerinti értéke tartósan és jelentősen magasabb, mint ezen eszköz piaci értéke,
- a szellemi termék, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) értéke tartósan lecsökken, mert a szellemi termék, a tárgyi eszköz (ideértve a beruházást is) az államháztartás szervezete tevékenységének változása miatt feleslegessé vált, vagy megrongálódás, megsemmisülés, illetve hiány következtében rendeltetésének megfelelően nem használható, illetve használhatatlan,
- a vagyoni értékű jog a szerződés módosulása miatt csak korlátozottan vagy egyáltalán nem érvényesíthető.

Nem lehet terven felüli értékcsökkenést elszámolni a már nullára leírt eszközök után (ezeket az eszközöket a 0-ig leírt főkönyvi számlákon kell kimutatni).

10. AZ EGYES ESZKÖZCSOPORTOK ÉRTÉKELÉSÉNEK KÜLÖNÖS SZABÁLYAI

1. ESZKÖZÖK

Immateriális javak, tárgyi eszközök, befektetett pénzügyi eszközök és üzemeltetésre átadott, koncesszióba adott eszközök

1.1 Értékelés a nyilvántartásba vételkor:

Beszerezés, vásárlás esetén: bekerülési értéken (a fizetett ellenértékkel egyezően),

Saját előállítás esetén: előállítási költségen (közvetlen önköltség)

A vásárolt szoftvertermékek módosításával, aktualizálásával kapcsolatos kiadások – ide nem értve a bővítést – nem növelik a szoftver bekerülési értékét. A szoftvertermékek bővített változatának bekerülési értéke beruházásnak minősül, növeli a bekerülési értéket. Az éves szoftverkövetési díjak azonban nem képezik a bekerülési érték részét, azokat a dologi kiadások között kell elszámolni.

Építési telek (földterület) és rajta lévő épület, építmény egyidejű beszerzése esetén, ha az épület, építmény rendeltetésszerűen nem hasznosítható: az épület, építmény beszerzési, bontási költségeit, ráfordításait a telek (a földterület) értékét növelő beszerzési költségként kell elszámolni a telek (a földterület) bontás utáni (az üres telek) piaci értékének megfelelő összegig. Az ezt meghaladó költségeket, ráfordításokat a megvalósuló beruházás (az épület, az építmény) bekerülési értékeként kell figyelembe venni.

Egy adott beruházás miatt lebontott és újraépített épület, építmény bontásának költségeit az adott beruházás bekerülési (beszerzési) értékébe be kell számítani. Az újraépítés költsége az újraépített eszköz bekerülési (beszerzési) értékének minősül.

A tárgyi eszköz biztonságos üzemeltetéséhez, rendeltetésszerű használatához szükséges - és a tárgyi eszköz beszerzésével egy időben vagy annak üzembe helyezéséig beszerzett - tartozékok, tartalék alkatrészek beszerzési értéke - függetlenül attól, hogy az a tárgyi eszköz számlázott értékében vagy külön számlában jelenik meg - a tárgyi eszköz bekerülési (beszerzési) értéke részének tekintendő.

A több tárgyi eszközhöz is használható (cserélhető) tartozék önállóan, egyedileg minősítendő tárgyi eszköznek vagy forgóeszköznek. A cserélhető tartozékokat az analitikus nyilvántartásban önálló tárgyi eszközként kell nyilvántartani.

A tárgyi eszközök közé tartozó ingatlanhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogokat az analitikus nyilvántartásokba minden esetben önálló eszközként kell felvenni, azokkal az ingatlan értékét a (hálózat) fejlesztési hozzájárulások esetében még akkor sem lehet növelni, ha a hozzájárulás egyedi ingatlanhoz kapcsolódik.

A tárgyi eszköznél értéket növelő bekerülési értéként kell figyelembe venni a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá az elhasználandó tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló felújítási munka ellenértékét. Kivéve a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka esetén a felmerült és a tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó költségek értékét, (üzemeltetésre átadott, koncesszióba adott eszközöknél akkor értéknövelő a felújítás, ha szervezet végezteti azt, saját forrásból.)

Az eszköz értékét növelő bekerülési értéként kell figyelembe venni ingatlan beszerzése esetén az ingatlan értékébe - szerződés alapján - beszámított, korábban a bérleti jog megvásárlása címén fizetett, bérleti jogként kimutatott (még le nem írt) összeget. Amennyiben az adás-vételi szerződés a bérleti jogért korábban fizetett összeg beszámítását nem tartalmazza, a bérleti jog nyilvántartásban szereplő értékét a megvásárolt ingatlan

bekerülési értékében figyelembe venni nem szabad. (A bérleti jog nettó értékét - mindkét esetben - a tőkeváltozással szemben ki kell vezetni.)

Csoportos nyilvántartás csak az ugyanazon a napon, ugyanazon az egységáron megvásárolt, azonos típusú, használati értékű, fajtájú, méretű eszközök esetében lehetséges.

A csoportos értékelés addig, az időpontig történhet, amíg valamennyi eszköz értéke az eredeti rendeltetésének megfelel.

Az értékcsökkenés elszámolásának tilalma

Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés:

- a földterület,
- a telek (a bányaművelésre, veszélyes hulladék tárolására igénybe vett földterület, telek kivételével),
- az erdő,
- a képzőművészeti alkotás,
- a régészeti lelelt,
- az állami készletek, tartalékok bekerülési (beszerzési) értéke után, és
- az üzembe nem helyezett beruházásnál,
- a már teljesen (0-ig) leírt immateriális javaknál,
- a már teljesen (0-ig) leírt tárgyi eszközöknél.

Értékelés a mérlegben:

Az immateriális javakat, a tárgyi eszközöket (kivéve a beruházásokat és beruházásra adott előlegeket) és az üzemeltetésre átadott eszközöket a beszámolási év december 31-én meglévő állományi érték után, az Áhszr-ben meghatározott kulcsokkal elszámolt értékcsökkenés összegével csökkentett bekerülési értéken (nettó értéken) kell értékelni.

1.2 Üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott, illetve vagyonkezelésbe vett eszközök

Üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközként kell kimutatnia az államháztartás költségvetési szervének azokat a tulajdonában levő eszközöket, amelyeket nem saját maga vagy felügyelete alá tartozó költségvetési szerve üzemeltet, hanem azok üzemeltetését, működtetését, kezelését más költségvetési, vagy gazdálkodó szervre bízta. A mérlegben az üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott, illetve vagyonkezelésbe vett eszközöket bekerülési értéken, illetve ezen bekerülési értéknek az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenési leírással csökkentett, a terven felüli értékcsökkenési leírás visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni

A terven felüli értékcsökkenésének meghatározásához és annak visszaírásához biztosítani kell az adatok összegyűjtését, az információk feldolgozását, valamint a terven felüli értékcsökkenési leírás és annak visszaírására vonatkozó javaslat elkészítését.

A vagyonkezelő a vagyonkezelő jog megszűnésekor köteles a vagyonkezelésbe vett vagyonnak a kezelésbe adása időpontjában fennálló állapothoz (értékhez) viszonyított különbözetével (csökkentésével és növekedésével) a vagyonkezelési szerződés szerint elszámolni.

1.3 Beruházások, immateriális javakra és beruházásra adott előlegek

A beruházásokat a könyvelésben szereplő bekerülési értéken kell a mérlegben kimutatni, értékcsökkenést elszámolni nem szabad.

Az immateriális javak vásárlására és a beruházásra adott előlegeket a levonható előzetesen felszámított általános forgalmi adót nem tartalmazó, folyósított összegben kell a nyilvántartásokba felvenni, és a mérlegben értékelni.

1.4 Befektetett pénzügyi eszközök

Tulajdoni részesedést jelentő befektetések

Értékelés a nyilvántartásba vételkor:

- **Vásárláskor:** a gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés bekerülési értéke a részvényekért, üzletrészekért, vagyoni betétekért fizetett ellenérték (vétélár).
- **Gazdasági társaság alapításakor, tőkeemeléskor:** a gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés bekerülési értéke a létesítő okiratban, annak módosításában, illetve a közgyűlési, az alapítói a taggyűlési határozatban a jegyzett tőke fedezeteként, valamint a jegyzési, a kibocsátási érték és a névérték különbözeteiként, a jegyzett tőkén felüli tőke fedezeteként meghatározott vagyoni hozzájárulás együttes értéke a ténylegesen befizetett pénzbetétnek és a rendelkezésre bocsátott nem pénzbeli betétnek megfelelő összegben.
- **Gazdasági társaság átalakulása esetén** a megszűnt gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés ellenében kapott részesedés bekerülési értéke a megszűnt részesedésre jutó - a megszűnt gazdasági társaság végleges vagyommérlege szerinti - saját tőke összege.
- **Gazdasági társaság beolvadása esetén** a külső tulajdonosnál a megszűnt gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetés ellenében kapott részesedés bekerülési (beszerzési) értéke a megszűnt részesedésre jutó - a megszűnt gazdasági társaság végleges vagyommérlege szerinti - saját tőke összege.
- A térítés nélkül átvett tulajdoni részesedést jelentő befektetéseknél (részvények, üzletrészek, vagyoni betétek) az átvétel időpontjában érvényes forgalmi, piaci érték.

Értékelés a mérlegben:

A gazdasági társaságokban levő tulajdoni részesedést jelentő befektetést a mérlegben bekerülési értéken kell nyilvántartani, csökkentve a már elszámolt értékvesztés összegével és növelve a visszaírt értékvesztés összegével.

A gazdasági társaságban levő tulajdoni részesedést jelentő befektetéseknél **értékvesztést** kell elszámolni a befektetés könyv szerinti értéke és piaci értéke közötti - veszteségjellegű - különbséget összegében, ha ez a különbség tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

Ha a gazdasági társaságban lévő tulajdoni részesedést jelentő befektetések mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a befektetés könyv szerinti értéke, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell. Az értékvesztés **visszaírásával** a befektetés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a befektetés eredeti bekerülési értékét.

A könyv szerinti érték és a piaci érték különbözeteként

- jelentős összegű az értékvesztés, ha annak nagyságrendje a nyilvántartási érték 20 %-át, vagy a 100 000 Ft-ot meghaladja;
- tartós, ha a beszámoló készítés időpontját megelőző két évben a különbözet egyre nőtt vagy nem csökkent. Tőzsdén jegyzett társaságok esetében pedig akkor, ha a tőzsdei árfolyam a beszámoló készítés időpontját megelőzően legalább egy éven keresztül megszakítás nélkül csökkent.

A befektetés piaci értékének meghatározásakor figyelembe kell venni:

- a gazdasági társaság tartós piaci megítélését, a paci megítélés tendenciáját,
- a befektetés (felhalmozott) osztalékkal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, annak tartós tendenciáját,
- a megszűnő gazdasági társaságnál a várhatóan megtérülő összeget,
- a gazdasági társaság saját tőkéje és jegyzett tőkéje, illetve a befektetés könyv szerinti értéke és névértéke arányát.

A fentiek végrehajtása érdekében a társaságokban levő részesedések értékét folyamatosan figyelemmel kell kísérni:

- a tőzsdén jegyzett társaságok esetében a szaklapok vonatkozó számainak megőrzésével,
- a tőzsdén nem jegyzett társaságok esetében a saját tőke és a jegyzett tőke illetve a befektetés könyv szerinti értéke és névértéke arányát. Ennek a folyamatos figyelemmel kísérése érdekében a társaságoktól az (egyszerűsített) éves beszámolókat évente meg kell kérni, és a szükséges adatokat az analitikus nyilvántartásban fel kell jegyezni.

1.5 Tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok

Értékelés a nyilvántartásba vételkor:

Az egy évnél hosszabb lejáratú, tartós hitelviszonyt megtestesítő vásárolt értékpapírokat bekerülési értéken, vagyis vételi áron kell nyilvántartásba venni.

A kamatozó értékpapírok bekerülési értéke nem tartalmazhatja a vételár részét képező, továbbá a kibocsátási okiratban, csereszerződésben, a vagyonfelosztási javaslatban meghatározott piaci, forgalmi, beszámítási érték részét képező felhalmozott kamat összegét, azt dologi kiadásként kell elszámolni.

A térítés nélkül átvett értékpapírokat forgalmi, piaci értéken kell nyilvántartásba venni.

Az értékpapírok közül az azonos fajtájú, típusú értékpapírok csoportosan nyilvántarthatók. A nyilvántartás átlagos beszerzési áron (súlyozott átlagáron) történik.

Értékelés a mérlegben:

A mérlegben a hitelviszonyt megtestesítő, egy évnél hosszabb lejáratú értékpapírt - bekerülési értéken, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A hitelviszonyt megtestesítő, egy évnél hosszabb lejáratú értékpapírnál értékvesztést kell elszámolni, ha a hitelviszonyt megtestesítő értékpapír könyvszerinti értéke és - (felhalmozott) kamatot nem tartalmazó - piaci értéke közötti különbség veszteségjellegű, tartósnak mutatkozik és a számviteli politikában meghatározottak szerint jelentős összegű.

Az értékpapír piaci értéke meghatározásakor figyelembe kell venni:

- az értékpapír (felhalmozott) kamattal csökkentett tőzsdei, tőzsdén kívüli árfolyamát, piaci értékét, annak tartós tendenciáját,
- az értékpapír kibocsátójának piaci megítélését, a piaci megítélés tendenciáját, azt, hogy a kibocsátó a lejáratkor, a beváltáskor a névértéket várhatóan megfizeti-e, illetve milyen arányban fizeti majd meg.

Amennyiben az értékpapír mérlegkészítéskori piaci értéke jelentősen és tartósan magasabb, mint a könyv szerinti értéke, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkenteni kell. Az értékvesztés visszairását a piaci értékig kell elvégezni úgy, hogy

- az értékpapír könyv szerinti értéke nem haladhatja meg az eredeti bekerülési értéket,
- ha az eredeti bekerülési érték magasabb a névértéknél (névérték felett vásárolt értékpapírnál), az értékvesztés visszairásával az értékpapír könyv szerinti értéke nem haladhatja meg az adott értékpapír névértékét.

Az államilag garantált értékpapírok után értékhelyesbítés nem számolható el.

A hosszú lejáratú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat lejáratuk előtti évben nem kell átsorolni a rövid lejáratú hitelviszonyt megtestesítő értékpapírok közé.

1.6 Tartósan adott kölcsönök és hosszú lejáratú bankbetétek

A tartósan adott kölcsönöket a tényleges kihelyezés összegében, a hosszúlejáratú bankbetéteket a ténylegesen elhelyezett összegben kell nyilvántartásba venni. A mérlegben mindkét tételnél csak az éven túli követelés összege szerepelhet. Az adott kölcsönök következő évi törlesztő részletét az egyéb rövidlejáratú követelések között kell a mérlegben szerepeltetni. A főkönyvi számlákon átkönyvelni nem kell, emiatt a főkönyvi kivonat és a mérleg eltérhet. Az eltérést a mérleget alátámasztó leltárban kell levezetni.

Az adós, a hitelintézet, a pénzügyi vállalkozások minősítése alapján a költségvetési év december 31-én fennálló és a beszámoló készítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett tartósan adott kölcsönök és hosszú lejáratú bankbetétek (továbbiakban követelés) esetében értékvesztést el kell számolni a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján, ha a könyv szerinti érték és a várhatóan megtérülő összeg közötti különbözet veszteségjellegű, és ez a különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

Jelentős összegű a követelés (vevőkkel, adósokkal, hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni, kölcsön, előleg), ha az értékvesztés összege a bekerülési érték 20 %-át, vagy a 100 000 Ft-ot meghaladja.

Amennyiben a végrehajtott minősítés alapján a követelés várhatóan megtérülő összege jelentősen meghaladja a követelés könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkentjük. A visszaírt értékvesztés összege nem haladhatja meg az elszámolt értékvesztés összegét.

1.7 Készletek

Az intézmény raktárral rendelkezik, a beszerzett készleteket tárgyhónapban felhasználja, készletbeszerzéseket közvetlenül az 5-ös számlaosztály megfelelő számláin elszámolja.

1.8 Követelések

A követeléseket (ideértve a hitelintézetekkel, a pénzügyi vállalkozásokkal szembeni követeléseket, a pénzeszközöket, a kölcsönként, az előlegként adott összegeket is) - függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel - az elfogadott, az elismert összegben kell a tőkeváltozással szemben nyilvántartásba venni és a könyvviteli mérlegben kimutatni.

Nem szabad a könyvviteli mérlegben kimutatni azokat a követeléseket, amelyekről az intézmény lemondott, amelyeket elengedett.

Az eredetileg elismert, de az utólag vitatott követelést a könyvekből ki kell vezetni. A vitatott követeléseket csak a 0 számlaosztályban lehet kimutatni, a mérlegben értékkel nem szerepelhet.

Adósok

- **Ellátottak térítési díja:** a tárgyévre előírt, de december 31-ig pénzügyileg nem rendezett ellátotti térítési díj hátralékok - analitikus nyilvántartással egyedenként egyeztetett és tételesen ellenőrzött - áfát is tartalmazó forint összegét kell a mérlegben szerepeltetni. Amennyiben az ellátottnak túlfizetése van azt nem itt, hanem a források között, a mérleg egyéb rövidlejáratú kötelezettségek sorában kell feltüntetni.

Követelések áruszállításból és szolgáltatásnyújtásból (vevők)

A **vevők** tartozásai közé a beszámolási évben teljesített értékesítések, nyújtott szolgáltatások vevő által elismert, számlázott, áfát is tartalmazó forintösszegét kell a mérlegben feltüntetni.

A vevő által történő elismerés dokumentumai:

- az eszközök és források leltározási és leltárkészítési szabályzatában meghatározott fordulónapra vonatkozóan kiküldött, és a vevők által elfogadott egyeztető levél (a vevők által elfogadottnak minősül a követelés, ha az egyeztető levélre a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, vagy elfogadó válasz érkezik),
- a mérleg fordulónapját követő, de a beszámoló elkészítését megelőző pénzügyi teljesítés a vevő részéről.

Az adósok és vevők tartozását, azok megfizetését a jogszabályokban, a számlarendben meghatározottak szerint folyamatosan figyelemmel kell kísérni, a lejárt követelések behajtására a szükséges intézkedéseket meg kell tenni.

Rövid lejáratú kölcsönök (visszterhesen átadott pénzeszközök)

Az államháztartáson belülré és kívülré az egy évnél rövidebb időtartamra, visszafizetési kötelezettséggel adott kölcsönök mérleg fordulónapján fennálló állományát az elismert, elfogadott értéken (könyv szerinti értéken) kell a mérlegben szerepeltetni.

Egyéb követelések

Az egyéb rövidlejáratú követelések között a munkavállalókkal szembeni és egyéb különféle követeléseket az analitikus nyilvántartásban szereplő összeggel, és a hosszúlejáratra adott kölcsönök következő évi törlesztő részletének forintösszegét kell kimutatni.

Követelések mérleg fordulónapi értékeléssel kapcsolatos teendők:

- 1.) behajthatatlan követelések kivezetése
- 2.) elengedett követelések kivezetése
- 3.) értékvesztések elszámolása

A mérlegben nem szerepelhet olyan követelés, amely pénzügyi teljesülésére már nincs esély. Behajthatatlan követelést a mérlegben nem lehet kimutatni, azt hitelezési veszteségként kell a saját tőkével szemben kivezetni.

Behajthatatlan az a követelés:

- amelyre az adós ellen vezetett végrehajtás során nincs fedezet, vagy az csak részben fedezi a követelést,
- amelyre a felszámolás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerinti értékben átvett eszköz nem nyújt fedezetet,
- kisösszegű követelések tekintetében, amelyet eredményesen nem lehet érvényesíteni, amelynél a végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével. A hatályos szabályozás szerint ez az értékhatár 100 000 Ft.,
- amelyet a bíróság előtt érvényesíteni nem lehet,
- amely a hatályos jogszabályok alapján elévült.

A behajthatatlanság tényét és mértékét mindig bizonyítani kell.

Az adós minősítése alapján értékvesztést kell elszámolni a követelés könyvszerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti különbözet összegében, ha ez a különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

A minősítésnél a jelentős összeg, ha az értékvesztés meghaladja a bekerülési érték (nyilvántartásba vételi érték) 20%-át, illetve a kisösszegű követelés értékhatárát, azaz 100 000 Ft-ot.

Az értékvesztés elszámolása nem minősül követelés elengedésnek, illetve törlésnek.

Az egyszerűsített értékelési eljárás menete:

1. A folyószámlákról a függő (0-s számlaosztályba átvezetendő), a hátralékos, illetve a túlfizetéses követelések állományát le kell válogatni. A túlfizetések összegét mind a negyedéves mérlegjelentésben, mind a könyvviteli mérlegben a rövid lejáratú kötelezettségek között kell szerepeltetni. Erről a mérlegjelentéshez belső bizonylatot, feljegyzést kell készíteni. Az átsorolást nem szabad könyvelni.
2. A hátralékos követelések további bontását az adósok minősítési kategóriái szerint kell elvégezni.

Folyamatosan működő adósok:

- legfeljebb 90 napos,
- 91 – 180 napos,
- 181-360 napos,
- 360 napon túli.

A folyamatos működésben korlátozott adósokat a következők szerint kell csoportosítani:

- felszámolás alatt lévő,
- végelszámolás alatt lévő,
- csődeljárás hatálya alatt álló,
- jogutód nélkül véglegesen megszűnt adósok.

A mérlegben csak olyan követelés szerepelhet, melyet a vevő elismert. A peresített követelések a bírósági döntésig a 0-s számlaosztályba kerülnek nyilvántartásra.

A vevő követelés a mérlegben áfát is tartalmazó állományi értékben szerepel.

1.10. Forgóeszközök között kimutatott értékpapírok

A forgatási célból vásárolt értékpapírokat bekerülési értéken kell nyilvántartani. A bekerülési értéket a szerint kell megállapítani, hogy a forgóeszközök között kimutatott hitelviszonyt megtestesítő értékpapír, tulajdoni részesedést jelentő befektetés bekerülési értéke a beszerzéshez kapcsolódóan fizetett bizományosi díj, a vásárolt vételi opció díja nélkül is meghatározható.

Amennyiben azonos értékpapírból több alkalommal, különböző beszerzési áron történik beszerzés, a nyilvántartási értéket külön-külön kell meghatározni.

Az egy évnél hosszabb lejáratú, de forgatási célból vásárolt, a forgóeszközök között kimutatott értékpapírok értékvesztésének megállapítására, elszámolására és visszairását úgy kell alkalmazni, mint a befektetett pénzügyi eszközökét.

A forgatási célú értékpapírok kiadásait és bevételeit finanszírozási műveletek elszámolásaként kell kezelni.

A továbbadási célú bevételek csak átfutó bevételként jeleníthető meg.

1.11 Pénzeszközök

A mérlegben a forintra szóló költségvetési elszámolási számlák értékét a könyvekben szereplő összeggel egyezően, az év utolsó napján a bankkivonatokon levő forint összegben, a banki értesítővel egyezően kell szerepeltetni.

A házipénztár mérlegben szereplő értéke a főkönyvi könyvelésben a házipénztár főkönyvi számlán levő, (a napi) pénztárjelentéssel egyező forintösszeg.

A mérlegben a forintra szóló bankszámlák értékét a könyvekben szereplő összeggel egyezően, az év utolsó napján a bankszámlán levő forint összegben, a banki értesítővel egyezően kell szerepeltetni.

2. FORRÁSOK

2.1.1 Tartós tőke

A tartós tőke a 2010. január 1-i tartós tőke összegével egyenlő. Értéke csak átszervezés miatti jelentős feladatkör módosulás esetén változhat (kiválás, megszűnés, átszervezés, megosztás, egyesülés, beolvadás).

2.2 Tőkeváltozás

A tőkeváltozást nyilvántartás szerinti értéken kell a mérlegbe beállítani. Értéke az Áhszr.-ben foglaltakkal növekedhet, illetve csökkenhet.

2.3 Tartalékok

A **tartalékokat** egyeztetett nyilvántartás szerinti értéken kell a mérlegben szerepeltetni. Értékét a **beszámoló** egyes űrlapjaira előírt egyezőségek szempontjából is vizsgálni kell.

2.4 Kötelezettségek

2.4.1 Hosszúlejáratú kötelezettségek

A **hosszúlejáratú** kötelezettségeket a kapott (igénybe vett, folyósított) összegben kell értékelni.

A pénzügyi lízinggel, éven túli részletre vétellel kapcsolatos kötelezettségeket a beszámolási év végéig megfizetett törlesztések összegével csökkentve kell a mérlegben szerepeltetni. Pénzügyi lízing esetében a kötelezettség összege a kamatot nem tartalmazhatja. A hosszúlejáratú kötelezettségek között csak az egy éven túl esedékes összeg mutatható ki, a tartozás következő évi törlesztő részletét a rövidlejáratú kötelezettségek között kell a mérlegben kimutatni. A főkönyvi számlákon átkönyvelni nem kell, emiatt a főkönyvi kivonat és a mérleg eltérhet. Az eltérést a mérleget alátámasztó leltárban kell levezetni.

A beruházási és fejlesztési hitel állományból a tárgyévet követő évben esedékes törlesztő részleteket a mérlegben a rövid lejáratú kötelezettségek között kell feltüntetni.

A könyvviteli mérlegben kimutatásra kerülő összeg bizonylata a hitelt folyósító pénzügyintézetnek a december 31-i állapotra vonatkozó bankkivonata, illetve egyenlegközlő levele.

2.4.2 Rövidlejáratú kötelezettségek

Kötelezettségek áruszállításból, szolgáltatásnyújtásból (szállítók):

A mérlegbe a szállítók közé az egyeztetett analitikus nyilvántartás adataiból, a beszámolási év december 31-ig teljesített áruszállításokról és szolgáltatásnyújtásokról megküldött számlák általános forgalmi adót is tartalmazó összegét kell feltüntetni. A mérlegben való szerepeltetésnek nem feltétele, hogy a számla kiállításának időpontja a beszámolási évben legyen. Minden olyan számlát be kell állítani, amely a beszámoló készítésének számviteli politikában meghatározott időpontjáig megérkezik, és az áruszállítás illetve szolgáltatásnyújtás teljesítése a beszámolási évben megtörtént. A szállítói kötelezettségeket az Áhszr. előírásainak megfelelően, a pénzügyi teljesítés forrása szerint csoportosítva kell a mérlegbe beállítani.

Nem kell a kötelezettséget a mérlegben kimutatni, ha arról a szállító, szolgáltató írásban lemond, vagy ha a kötelezettség törvényi rendelkezés alapján elévült.

Egyéb rövidlejáratú kötelezettségek

A mérlegben az egyéb rövidlejáratú kötelezettségek között kell kimutatni az alábbiak szerint értéken tartozásokat:

- A térítési díjak túlfizetéséből származó kötelezettségeket a névszerinti analitikus nyilvántartásban szereplő összegekkel egyezően,
- az adóhatóság felé fennálló tartozásokat az egyeztetett könyv szerinti értékben,
- az egy évet meg nem haladó lejáratra kapott működési célú és egyéb hiteleket, kölcsönöket és ideiglenesen átvett pénzeszközöket a folyósított összegben,
- a hosszú lejáratú kötelezettségek azon részét, melyek törlesztő részlete a mérleg fordulónapját követő egy éven belül esedékes, a folyósító által közölt összegben,
  - a munkavállalókkal szembeni kötelezettségeket,
- a költségvetéssel szembeni kötelezettségeket,
- a szabálytalan kifizetések miatti kötelezettségeket, valamint
- a garancia- és kezességvállalásból származó kötelezettségeket.

Az egyéb rövid lejáratú kötelezettségeket az egyeztetett könyv szerinti értékben, illetve a név szerinti analitikus nyilvántartásban szereplő összeggel megegyező értéken kell a mérlegben szerepeltetni.

Az értékelési tevékenység ellátása és a tevékenységgel kapcsolatos felelősség

Az értékelési feladatokat úgy kell ellátni, hogy az megfeleljen a számviteli törvény, a végrehajtására kiadott kormányrendelet, valamint jelen szabályzatban meghatározott értékelési elveknek és az azokhoz kapcsolódó értékelési eljárásoknak.

A gazdasági vezető feladata, hogy

- gondoskodjon arról, hogy az értékelési szabályzat évenkénti aktualizálása megtörténjen,
- ellenőrizze, hogy az értékelési feladatok ellátásra kerültek-e.

A gazdasági vezető feladata, hogy

- legalább a munkaköri leírásokon keresztül kijelölje az értékelési feladat irányítóját,
- figyelemmel kísérje az évközi mérlegjelentésekhez, valamint az év végi beszámolóhoz kapcsolódó értékelési tevékenységet,
- beszámoltassa a pénzügyi területen dolgozó kijelölt felelőst az értékeléshez szükséges információk dokumentálási rendjéről,
- írásban jóváhagyja az értékelés során a kijelölt dolgozó által javasolt forgalmi, piaci értéket,
- írásban jóváhagyja a bekerülési értéket,
- írásban jóváhagyja a terven felüli értékcsökkenésre és annak visszairására vonatkozó javaslatot,
- ellenőrizze a követelés behajtási tevékenységet.

A pénzügyi ügyintéző feladata, hogy:

- jelen szabályzat alapján gondoskodjon az értékelési feladatok határidőben történő ellátásáról,
- ellenőrizze az alkalmazott értékelési módokat, valamint azok bizonylatolását,
- áttekintse, illetve jóváhagyásra továbbítsa a piaci, forgalmi érték megállapítására vonatkozó javaslatot,
- ellenőrizze a bekerülési érték meghatározását,
- javaslatot tegyen a terven felüli értékcsökkenésre és annak visszaírására a szabályzatban meghatározott vagyoni kör tekintetében,
- elkészítse az adósok értékelését,
- szervezze a követelés behajtást,
- dokumentálja a behajthatatlanság tényét és a behajthatatlannak minősített követelés összegét.

3. DOKUMENTUMOK

Az eszközök bekerülési értékének dokumentálása

Az eszközök bekerülési értékét külön írásbeli feljegyzéssel kell dokumentálni, ha az eszköz beszerzési értékét nem egy számla, okmány tartalmazza.

A bekerülési érték meghatározása ez esetben olyan feljegyzéssel történik, mely tartalmazza az adott eszköz beszerzési értékébe beletartozó valamennyi tételt. (A feljegyzésnek a tételeket olyan részletezettségben kell tartalmaznia, hogy azok az ellenőrzés során egyértelműen visszakereshetőek legyenek.)

A bekerülési értékről készült feljegyzés egy példányát az állományba-vételi bizonylathoz is csatolni kell akkor, ha az eszköz jellege miatt állományba-vételi bizonylat kitöltése is kötelező.

A forgalmi, piaci érték dokumentálása

A forgalmi, piaci érték meghatározásakor gondoskodni kell az érték meghatározás tárgyára, vagy ha pont olyan nincs, a hozzá legközelebb álló tárgyra vonatkozóan legalább 3 összehasonlító ár felkutatásáról.

A vonatkozó árakat úgy kell dokumentálni, hogy abból egyértelműen megállapítható legyen:

- az árat alkalmazó szerv,
- az ár alkalmazás időszaka,
- az, hogy az ár mire vonatkozik, és
- milyen árat befolyásoló egyéb tényező került figyelembe vételre

Ha a piaci érték megállapítását szakértő végzi, akkor a piaci érték nagyságát a szakértő által adott írásbeli dokumentum adja.

A terven felüli értékcsökkenés és visszaírása elszámolásának dokumentálása

A vonatkozó javaslatról olyan írásbeli dokumentációt kell készíteni, melyben részletes szöveges és számszaki indoklás található a terven felüli értékcsökkenés, illetve annak visszaírásának okáról.

Értékvesztés és visszairása elszámolásának dokumentálása

A vonatkozó javaslatról olyan írásbeli dokumentációt kell készíteni, melyben részletes szöveges és számszaki indoklás található az értékvesztés, illetve annak visszairásának okáról.

Az értékelés dokumentumai

A beszámolóban kimutatott adatokat alátámasztó értékelési dokumentumokat olvasható formában legalább 8 évig meg kell őrizni.

4. ÉRTÉKELÉSEL KAPCSOLATOS HATÁRIDŐK

A megbízható és valós vagyoni helyzet bemutatásához szükséges értékelési feladatokat - a számviteli törvény előírása szerint - a mérlegkészítés időpontjáig kötelező elvégezni.

A mérlegkészítés időpontját a számviteli rend számviteli politika része határozza meg.

Az értékvesztésre, valamint annak visszairására vonatkozó

- javaslat elkészítési határideje a mérleg fordulónapját követő év január 31,
- a javaslat jóváhagyásának határideje a mérleg fordulónapját követő év február 10.

A behajthatatlanság dokumentálásának határideje a mérleg fordulónapját követő év február 10.

A terven felüli értékcsökkenés, valamint annak visszairására vonatkozó

- javaslat elkészítési határideje a mérleg fordulónapját követő év február 10,
- a javaslat jóváhagyásának határideje a mérleg fordulónapját követő év február 15.

III. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Ezen szabályzat 2013. október 29-én lép hatályba, rendelkezéseit a nyilvántartások vezetésénél és a beszámoló készítésénél is alkalmazni kell.

A szabályzatban foglaltakat valamennyi érintett munkavállalóval dokumentáltan ismertetni kell.

Baktalórántháza, 2013. október 21.

Jóváhagyta és hatályba lépteti:

Kerezsi István
intézményvezető